

суб'єкта підприємницької діяльності слід розглядати крізь призму визначення поняття «суб'єкт господарської діяльності» з урахуванням специфіки, обумовленої зайняттям саме підприємницькою діяльністю.

За змістом ч. 1 ст. 55 ГК України суб'єктами господарювання (підприємцями) визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську (підприємницьку) діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Відповідно до статті 2 ЦК України учасниками цивільних відносин визнаються фізичні та юридичні особи. Як бачимо, зазначена стаття Закону не враховує таку численну групу учасників цивільних відносин як фізичні особи – підприємці, які

в сукупності теж охоплюються поняттям «фізичні особи», але в силу свого статусу мають певні відмінності в правовому регулюванні відносин. При цьому, правовий статус фізичної особи є набагато ширший, ніж правовий статус фізичної особи – підприємця [3]. У зв'язку з цим постає питання: яке місце в сфері правовідносин займає фізична особа-підприємець і які норми законодавства до них слід застосовувати: норми, що регулюють відносини фізичних осіб, або норми, що регулюють відносини юридичних осіб.

Отже, з вищенаведеного можна зробити висновок про те, що ЦК і ГК України регулюють одні й ті ж самі питання щодо визначення суб'єкта господарювання по-різному. Тому така розбіжність у визначенні понять або відсутність їх тлумачення у ЦК та ГК України на практиці обумовлює появу суперечливих висновків, які, безумовно, впливають на правозастосування.

Література

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
3. Рабінович А. В. Порівняльна характеристика цивільного та господарського кодексів щодо суб'єктів господарювання / А. В. Рабінович // Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія : Юридична. - 2015. - Вип. 1. - С. 121-130.

УДК 346.9

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ЯК СУБ'ЄКТ ДОКАЗУВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Ейсмонт С. – ст. 4 курсу, гр. ПРвн-41

Науковий керівник – к.ю.н. Тунік Ю.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Судове доказування, будучи важливою складовою правосуддя, відіграє велику роль в системі господарського процесуального права. Відповідно до Господарського процесуального кодексу України (далі - ГПК України), завданням даного судочинства є захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів учасників господарських (підприємницьких та інших економічних) відносин шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду господарських справ.

Вчені-правознавці не дійшли єдиної думки щодо того, чи виступає господарський суд учасником процесу доказування. Вирішенню цього питання присвячені праці багатьох науковців, таких як: Л.М. Ніколенко, В.В. Ярков, М.Х. Треушніков, В.С.Щербина, М.О. Абрамов, Д.М. Притика, В.Д. Чернадчук та інші.

Л. Ніколенко вважає, що судове доказування в господарському процесі – це врегульована нормами господарсько-процесуального й матеріального права особлива форма пізнавальної діяльності, на підставі якої відбувається перехід від ймовірних суджень до знання, що забезпечує встановлення, перевірку та посвідчення фактів спірного правовідношення і прийняття законного й обґрунтованого судового акта [1].

На відміну від осіб, які беруть участь у справі, завдання суду є набагато складнішим. Він

має специфічні навички, використовує способи і методи для вирішення пізнавальних і практичних завдань у здійсненні правосуддя в господарських справах. Суд повинен дослідити й дати оцінку всім обставинам і доказам, зібраним і представленим особами, які беруть участь у справі, після чого формує висновки про фактичні обставини, права та обов'язки сторін. [1].

Так, загальна схема доказування викладена, зокрема: у ч. 1 ст. 33 ГПК України – кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень; у ч. 1 ст. 34 ГПК України – господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи; у ст. 43 ГПК України, у якій викладені положення щодо оцінки доказів господарським судом. Аналіз положень щодо обов'язку доказування і подання доказів (ст. 33 ГПК України), належності і допустимості доказів (ст. 34 ГПК України), звільнення від доказування (ст. 35 ГПК України), витребування доказів (ст. 38 ГПК України) дозволяють стверджувати, що доказування є самою діяльністю суду та інших учасників процесу, метою якої є встановлення, повне з'ясування всіх дійсних обставин справи, які конкретизуються залежно від предмета спору, суб'єктного складу сторін, а також тих правовідносин, що мають місце між сторонами в тій чи іншій справі.

Тобто суд безумовно є суб'єктом доказування

у господарському процесі. Правова природа обов'язків по доказуванню і правил їх розподілу пояснюється такими принципами господарського судочинства як змагальність та об'єктивна істина [2]. Відповідно принципу змагальності особи, які беруть участь у справі, зобов'язані визначити і довести предмет, підстави і розмір своїх вимог і заперечень.

Якщо розглядати повноваження господарського суду в процесі доказування у справі з точки зору їх впливу на діяльність позивача і відповідача по доказуванню, можна виділити дві групи повноважень:

1. Господарський суд бере участь у встановленні фактичних обставин справи і має можливість безпосередньо впливати на діяльність осіб, які беруть участь у доказуванні.

2. Повноваження суду, реалізація яких створює необхідні умови для здійснення особами, які беруть участь у справі, доказової діяльності за конкретною справою.

Для уточнення обставин, які мають значення для правильного вирішення справи, суддя має право витребувати від сторін, інших підприємств, установ, організацій додаткові докази, вирішує питання про виклик посадових та інших осіб для дачі пояснень по суті справи, призначає експертизу тощо.

Предмет доказування, факти, які належать

встановленню по справі, господарський суд визначає виходячи з вимог і заперечень сторін та керуючись нормою матеріального права, яка повинна бути застосована в даному випадку. Встановивши коло фактів, суд повинен визначати, які докази мають бути досліджені для виявлення наявності або відсутності цих фактів. Вирішуючи це, господарський суд має користуватися правилами належності й допустимості. Належність і допустимість – необхідні якісні характеристики судового доказу.

Таким чином, вище вказані повноваження господарського суду безпосередньо не зачіпають вольову діяльність осіб, які беруть участь у справі, з доказування, а лише створюють умови для більш повної реалізації ними процесуальних прав і обов'язків у доказуванні по справі [3].

Аналізуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що судове доказування у господарському процесі є складним, багатоаспектним, комплексним явищем. Оцінка доказів - це не проста процесуальна й інтелектуальна діяльність суду, підпорядкована закону логіки пізнання під впливом правових вимог.

Нажаль, до сьогодні участь господарського суду в процесі доказування справ, які він приймає до свого провадження, залишається спірним питанням, оскільки законодавство України не дає чіткої відповіді на нього.

Література

1. Ніколенко Л.М. Суб'єкти процесу доказування в господарських судах України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=715>
2. Козлов А.С. Актуальні проблеми доказування в господарському процесі / А.С. Козлов // Вісник господарського судочинства. – 2007. – № 2. – С.186-193.
3. Капуш Н. М. Актуальні проблеми доказування у господарському процесі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/40953-Aktualn%D1%96_problemi_dokazuvannj/1.html

УДК 342.56.061.73 (477)

ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В ЧАСТИНІ ПРАВОСУДДЯ

Кензір Т. – ст. 4 курсу, гр. ПРвн-41

Науковий керівник – к.п.н., доцент Добіжа В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Поза сумнівом, Конституція України [1] є базою, фундаментом усього національного законодавства. Тому, обравши проєвропейський напрямок розвитку, перед Україною постало гостре питання приведення законодавства у відповідність із європейськими стандартами. Перш за все, це виражається в затвердженні змін до Основного закону в частині правосуддя, що дає шанс на проведення повномасштабної судової реформи в інтересах суспільства.

Питання щодо оновлення Конституції в частині правосуддя є відносно новим, проте воно неодноразово висвітлювалося та піддавалось аналізу і критиці з боку багатьох науковців, політиків, журналістів.

Головними цілями конституційних змін є незалежність судової гілки влади та деполітизація, підвищення професійних вимог до суддівського

корпусу, гарантування кожній людині належного доступу до правосуддя, забезпечення інституційної спроможності прокуратури та адвокатури, а також введення інших заходів, спрямованих на поліпшення системи правосуддя та приведення її у відповідність із європейськими стандартами.

Фундаментом для реформування сфери правосуддя є зміни до Конституції в частині правосуддя, зокрема, Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» [2].

Основною метою запроваджених реформ має стати забезпечення політичної нейтральності та створення незалежного суду, здатного здійснювати неупереджене правосуддя. Конституційна реформа в частині правосуддя безпосередньо пов'язана із судовою реформою, що неможлива без кардинального оновлення суддівського корпусу.

Змінами передбачено, що суд утворюється,